

MEER MENS, MINDER BUREAUCRATIE.....

Thirza, 23 jaar, doet een beroep op de bijstandsuitkering. Ze heeft haar studie moeten afbreken en meldt zich bij de gemeente. Na de wachttijd van een maand kan ze de aanvraag doen. Na anderhalve maand heen en weer gebel en gepraat – de aanvraag was zoek – kwam het bericht dat de uitkering toegekend wordt. Thirza is inmiddels zelfstandig gaan wonen. Het moment voor haar ouders om het geld van de spaarrekening naar haar over te maken om de kosten voor inrichting te kunnen betalen. Prompt krijgt ze van de consulent te horen dat dit bedrag beschouwd wordt als inkomen en verrekend wordt met de bijstand, de eerste maanden geen uitkering. Na stevig protest – Thirza weet wel voor zichzelf op te komen – komt de reactie dat er sprake is van een misverstand: het bedrag is inderdaad geen inkomen. Maar als de uitkering binnenkomt blijkt het om een wel heel laag bedrag te gaan. Thirza trekt weer aan de bel. Reactie van de consulent: dat komt omdat er een schoolverlaterskorting van 20% wordt toegepast. De korting zal een half jaar duren.

Thirza Googelt en komt er achter dat de korting in de Participatiewet vermeld wordt als mogelijkheid van de gemeente. De wetgever heeft de korting bedacht volgens deze redenering: schoolverlaters zijn gewend aan het bedrag van de studiefinanciering. Dat bedrag is stukken lager dan de bijstandsuitkering. Daarom is er een overgangperiode: gedurende een half jaar mag de gemeente een korting toepassen op schoolverlaters, de gemeente is het niet verplicht. Thirza vindt de korting van 20% wel heel fors. Ze doet op Facebook een oproep aan jongeren om ervaringen met de kortingsregeling te melden. Zo ontdekt ze dat de gemeente 10% korting moet toepassen en niet 20%. Haar consulent reageert boos dat het 20% is en dat hij dat al jaren doet. Thirza moet ophouden te zeuren. Thirza gaat naar de ombudsvrouw van de gemeente. Een dag na het gesprek is er al een reactie, met excuses. Het is inderdaad 10%. Ze krijgt een andere consulent, de vorige wordt in een andere functie geplaatst.

Thirza heeft niet alleen te maken met foute beslissingen. Ze voelt zich ook gekleineerd en onheus behandeld. De consulent vond haar maar een lastpak en liet dat merken ook. Ze liet zich echter niet ontmoedigen en kwam op voor haar rechten. Maar dit is natuurlijk meer uitzondering dan regel. In veel situaties worden cliënten overdonderd en weten niet wat ze moeten doen. En krijgen dan te maken met een gemeente die onterechte beslissingen neemt die niet worden rechtgezet.

De relatie tussen overheid en burger is er een met regelrechte tegenstrijdigheden. Aan de ene kant heeft de overheid 't over “zelfredzaamheid, in eigen kracht zetten, eigen verantwoordelijkheid, eigen regie, persoonlijk maatwerk”. Aan de andere kant laat diezelfde overheid steeds meer regels, sancties, controle en bevoogding op de burger los die eigen verantwoordelijkheid en regie frustreren of zelfs onmogelijk maken.

Het is al met al heel belangrijk dat er vrijwilligersorganisaties zijn om mensen bij te staan: een luisterend oor te bieden, begrip en tastbare solidariteit te tonen. Mensen wegwijs en weerbaar maken. Dat doen de Steunpunten van het FSU-netwerk. Ze doen niet aan ingewikkelde praat

of lange wachtlijsten, ze zijn er op het moment dat mensen in de shit zitten en steun nodig hebben.

Een vroegere voorzitter van het Fries WAO beraad (voorloper van het FSU) zei ooit eens tegen Provinciale Staten: “We rijden liever met een volle maag over een zandpad dan met een lege maag over een asfaltweg”. Daarmee gaf hij de kern van politieke keuzes aan: wat is je vertrekpunt? De wegen of de mensen die er over heen gaan?

Nanne de Jong.